

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ МИНИСТРЛІГІ
ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН МЕМЛЕКЕТТІК ФАРМАЦЕВТИКА АКАДЕМИЯСЫ
«Гигиена – 1, дене шынықтыру және валеология» кафедрасы.

Пәні аты: «Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы»

Мамандық: 5В 110400- «Медициналық-профилактикалық іс»

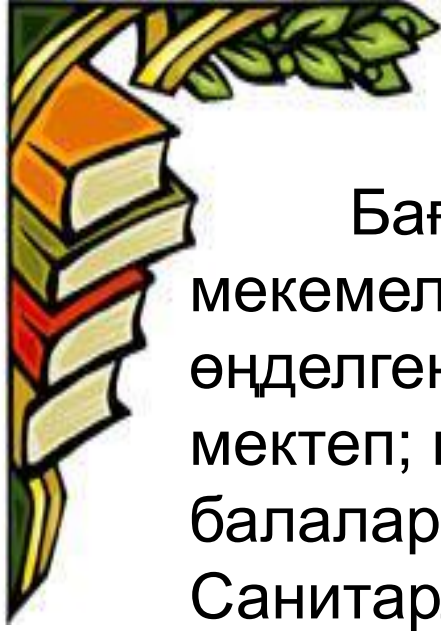
Дәріс №19

**Тақырыбы: Балалар мекемелеріндегі
санитарлық-техникалық жабдықтарға
қойылатын гигиеналық талаптар. Балалар
мен жасөспірімдер мекемелеріндегі ауа
жылыту тәртібі.**

Лектор: Жумадилова Ақмарал Рахматуллақызы

Шымкент 2014ж.

Мақсаты: балалар – бозбалаларға арналған спорттық мектептерге қойылатын санитарлық гигиеналық талаптармен таныстыру. Балалар мен жасөспірімдер мекемелеріндегі жарық және ауа- жылыту тәртібіне қойылатын гигиеналық талаптармен таныстыру.

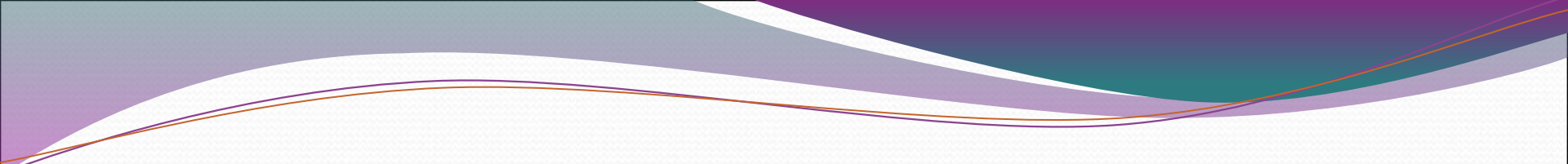

Бағдарламалар балалар мен жасөспірімдер мекемелерінің төменде көрсетілген типтеріне арнап өңделген: балалар бақшасы; жалпы білім беретін мектеп; кәсіптік - техникалық білім беретін мекеме; балалар мен жасөспірімдердің спорттық мектебі.

Санитарлық дәрігер мектеп жасына дейінгі балалардың денешынықтыру тәрбиесіне баға беру үшін төмендегі үлгі бойынша тексеру жүргізеді:

- ✓ Балалардың жасына, денсаулығына және дайындығына байланысты денешынықтыру тәрбиесінің құралдары мен түрлері;

Кәсіптік-техникалық білім беру орындарында жүргізілетін денешынықтыру тәрбиесінің өз ерекшеліктері бар. Мұндағы денешынықтыру тәрбиесінің бағдарламасы мектептегіге ұқсас келеді, ерекшелігі - денешынықтыру сабағының кешенді және арнайыландырылған деп бөлінуінде. Жасөспірімдердің арнайы спорт мектептеріндегі денешынықтыру тәрбиесінің мақсаты - кәсіпкер спорт шеберлерін даярлау болып саналады.

Спорттық мектеп - интернаттар, спорттың жеке түрлерінен жоғары спорт шеберлерін даярлауға арналған. Ауаның ластануы бала организмiне өте қолайсыз әсер етеді. Химиялық ластанулар аллергиялық тітіркендіргіш ретінде кейде тіпті улағыш зат ретінде әсер етеді. Аммиак пен ацетон сияқты антропоастандылар тыныс алу функциясына кері әсер етіп, сілекейдегі лизоцимнің азаюына, оның бактерицидтік қасиетінің төмендеуіне әкеліп соғады. Мұндай жағдайлар орталық жүйке-жүйесінің өзгерістеріне, қызмет қабілетінің төмендеуіне, бас ауруына, әлсіздікке, қатты қажуға әкеліп соғады.

□ Ауаның физикалық параметрлерінің өзгеруі организм мен қоршаған ортаның арасындағы жылу алмасуға әсер етіп жылу-реттеу жүйесінің күрделі қызметіне жүктеме түсіреді. Балалар мен жасөспірімдердің термореттеу жүйелерінің ерекшелігіне байланысты, олар микроклиматтың және бөлменің жылулық өзгерісіне өте сезімтал келетіндіктен, оларға ауа-жылу комфортын қалыптастырып, термореттеу механизмдерін жаттықтыруға жағдай жасау қажет. Балалар бөлмелерінің микроклиматын нормалау бөлменің функционалдық жағдайына, баланың жасына, климаттық аймаққа байланысты жасалады және бұл норма оның жаттықтыру әсерін ескере отырып жасалған, яғни тек комфорттық жағдай ғана емес, салыстырмалы түрдегі қолайлылығы қарастырылған.

□ Ылғалдылықтың жақсы көрсеткіші (климат ерекшеліктерін ескерместен) 30-50%, рұқсат етілген деңгейі 25-60 %; Ауа қозғалысының жылдамдығының ең қолайлы деңгейі 0,06-0,25 м/с, рұқсат етілген деңгейі 0,3 м/саралықта болады. Бөлме микроклиматының дұрыс болуы әртүрлі жылу жүйелері арқылы жасалады. Балалар мен жасөспірімдер мекемелерінің жылу қондырғылары шартты түрде конвективті (конвекторлар, радиаторлар) және сәулелі (панельдер) деп бөлінеді. Ғимараттың жылу жүйесімен қамтамасыз етілуі орталық жылу электр жүйесінен (ОЖЭЖ) немесе жергілікті от жағатын орындардан алынады.

□ Конвекторлар мен радиаторлардан ауа ағынына жылу бөлінуі тұрақты түрде айналып отырады, мұнда қабырға салқын күйінде қалады. Жылу көзі болып табылатын — судың ыссылық деңгейі жылу қондырғыларының сыртында МДМ үшін 850С, мектеп және басқа оқу орындары мен салауаттандыру лагерлерінде 950С жоғары болады. Жылу беретін жүйелер (еденде немесе төбеде) көлденеңінен орналасқан болса, оны сәулелі жүйе деп, ал қабырғаға тігінен орналасқан болса панельді жүйе деп аталады.

□ Ауа соратын желдеткіштердің жеке жүйесі сынып бөлмелеріне, оқу кабинеттеріне, лабораторияларға, мәжіліс залына, дәріс аудиторияларына, оқу шеберханаларына, спорт залдарға, асхана мен дәрігерлік пунктте орнатылады. Мектеп асханаларының ауа алмасуы асханадан бөлінетін жылы ауаның сорылу көлеміне есептеледі. Оқу бөлмелерінің терезелерінің жоғарғы жақтауының ашпалы көздері еденнің $1/50$ бөлігіне тең болуы керек. Олар жылдың барлық мезгілінде іске қосылып тұрады. Оқу бөлмелері үзіліс кезінде, ал рекреация бөлмелері сабақ өту кезінде желдетіледі. Сабақ басталуға дейін және сабақтан соң екі жақты желдетілу керек.

□ . Жылдың жылы мезгілдерінде сабақты терезенің жоғарғы жағын ашып қойып өткізуге болады. Денешынықтыру сабағы жақсы желдетілген залда өткізіледі. Ол үшін даладағы ауаның температурасы $+50^{\circ}\text{C}$, онда жел ағыны төмен жағдайда 1-2 терезені ашып қойған дұрыс. Одан төмен температурада, жел ағыны жоғары болғанда терезенің жоғарғы жағын ашып қояды, балалар жоқта екі жақты желдетіледі. Бөлме температурасы $15-14^{\circ}\text{C}$ болғанда залды желдетуді тоқтатады. Желдеткіш - бөлмедегі лас ауаны әкетіп, таза ауа әкелу арқылы, бөлмеде нормаға сәйкес метеорологиялық жағдай мен ауа тазалығын сақтауға жағдай жасайды. Табиғи желдету - таза ауа есік, терезелер арқылы келіп, лас ауа қабырғаға орнатылған ауа сорғыш каналдар арқылы әкетіледі.

□ Механикалық желдеткіш - ауаны механикалық соруға арналғандықтан, ауа алмасуды күшейтеді. Жергілікті ауа сорғыш желдеткіші лас ауа бөлінетін жерге орнатуға арналғандықтан олар химия кабинетінде, оқу-өндірістік шеберханаларда, асханаларда, т.с.с. орналастырылады. Балалар мекемелерінде балаларды салқын тигеннен сақтандыру үшін, бөлмелердің желдетілуі мен желдеткіштердің жұмысына бақылау жасалады. Терезенің жоғарғы жақтарының, терезе жаппаларының дұрыстығы тексеріледі. Бөлмені екі жақты желдету, балалар жоқ кезде жасалады. Желдету кезінде дәретхана есіктері жабық тұрады.

- Мектептерде үзіліс кезінде сыныптар желдетіліп, ал, сабақ кезінде рекреация бөлмелері желдетіледі. Дәретханаларда желдету тек ауа сорғыш каналдар арқылы жасалады. Желдеткіштердің қызмет етіп тұрғандығын анықтау үшін, оның тесігіне жанып тұрған шырақты немесе жеңіл қағаздың қиығын апарады. Егер желдеткіш дұрыс болса шырақ оты немесе қағаз бір жаққа қарай қозғалады. Ауаның жағдайын анықтау үшін лабораториялық зерттеулер жүргізіледі.

***НАЗАР
АУДАРҒАНДАРЫҢЫЗҒА
РАХМЕТ!***

